

- потрібна науково-теоретична основа організації освітньої діяльності дошкільних навчальних закладів нового типу;
- необхідні консультації науковців для ентузіастів-практиків, потрібні поради-рекомендації по використанню тривалого досвіду педагогів минулих поколінь;
- необхідна рубрика в спеціалізованих журналах з дошкільної освіти, де б висвітлювалися гострі проблеми в цьому напрямку.

Список використаних джерел і літератури:

1. Закон України «Про дошкільну освіту» // Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту. – Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС. Лтд.», 2003. – 246 с. – С. 8–9.
2. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні : наук.-метод. посіб. – К. : Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2003.
3. Степанова Т. М. Еволюція змісту дошкільної освіти у другій половині ХХ століття : [моногр.] / Т. М. Степанова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 184 с.
4. Доманова О. О. Нові форми дошкільної освіти / О. О. Доманова // Матеріали ХІІ підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДГУ : зб. наук. праць / за заг. ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь : МДГУ, 2010. – 370 с. – С. 201–203.

Анотація

О.А.Доманова

Образовательная деятельность дошкольных образовательных учреждений нового типа: самореализация ребёнка

В статье проанализировано опыт организации образовательной деятельности негосударственных дошкольных образовательных учреждений нового типа г. Мариуполь. Рассмотрены особенности содержания и форм организации работы каждого учреждения, главной целью которых является обеспечение условий для самореализации потенциальных возможностей детей.

Ключевые слова: образовательная деятельность, самореализация личности, дошкольные образовательные учреждения нового типа.

Summary

O.O.Domanova

Educational Activities of Preschool Educational Institutions of New Type: Self-Realization of the Child

The article analyzes the experience of educational activities of private preschool educational institutions of new type in Mariupol. Peculiarities of content and form in the organization of each institution with the primary purpose to provide the conditions for children's self-realization are studied.

Key words: educational activities, self-realization of a personality, preschool educational institutions of new type.

Дата надходження статті: «25» вересня 2012 р.

УДК 793.31

О.М.ЄФІМЧУК,

*заслужена артистка України
(м.Хмельницький)*

Специфіка професійної підготовки вчителя хореографії у педагогічному ВНЗ

У статті досліджується специфіка професійної підготовки вчителя хореографії у педагогічному ВНЗ, розглядаються основи професійного становлення майбутніх хореографів засобами спеціальних дисциплін, та необхідні умови, за яких здійснюється ефективна професійна підготовка вчителя хореографії.

Ключові слова: професійна підготовка, засоби хореографії, вчитель хореографії.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Танець, як відображення явищ природи, праці, думок, почуттів та настроїв відіграє важливу роль в життєдіяльності людства. Він завжди був однією з форм невербальної комунікації. «Мова тіла», «мова пластики та руху», набуваючи певного забарвлення, розкривають пласти художньої культури різних часів і народів. Еволюція танцю від ритуального та побутового розквітла у наш час сотнями видів та формами зразків хореографічного мистецтва, які не тільки втілюють ідеали краси і гармонії, а й є дзеркалом суспільних проблем та негараздів. Саме тому, сьогодні функція танцю не зводиться лише до приємного заняття у вільний час, а виховує морально-етичні, естетичні цінності покоління.

Аналіз досліджень і публікацій... Складові творчого саморозвитку та естетичної свідомості вивчали такі мистецтвознавці як А.П.Єршова, Л.П.Печко, Л.В.Школяр, Б.П.Юсов.

У науковій літературі розробка проблем хореографічного мистецтва здійснюється в історико-аналітичному, проблемно-теоретичному, фольклорно-етнографічному та освітньо-методичному напрямках, що є науковим інтересом мистецтвознавців та культурологів [6, с.5]. Цікавими є дослідження, присвячені вивченню українського хореографічного мистецтва, серед яких переважна більшість праць, у яких описано та систематизовано лексику народного танцю (В.Авраменко, К.Василенко, В.Верховинець, А.Гуменюк, А.Нагачевський, М.Степовий), узагальнено та проаналізовано практичний досвід видатних митців-хореографів сучасності та їх колективів (Г.Боримська, І.Книш, Г.Логайдук) [1, с.6].

Однак, стремління сучасного людства до «здорового способу життя», актуалізує проблему гармонійного фізичного розвитку, де заняття хореографією є пріоритетним напрямком, про що свідчить відкриття великої кількості танцювальних клубів, студій, шкіл різних стилів та напрямів.

Формулювання цілей статті... Ми вважаємо, що особливу увагу варто звернути на проблему специфіки підготовки високопрофесійного вчителя-хореографа у педагогічних закладах.

Виклад основного матеріалу... Традиційно хореографів готували хореографічні училища та інститути культури, основним завданням яких була підготовка артистів балету, балетмейстерів, або танцівників певного хореографічного стилю. Саме тому, основний акцент у навчанні робився на танцювальну техніку, на вміння створити хореографічні комбінації та постановки. Вищий педагогічний заклад здійснює підготовку, перш за все вчителя, а не виконавця – вчителя, який озброєний сучасними технологіями, психолого-педагогічними методиками навчання та виховання дітей дошкільного і шкільного віку, вчителя здатного професійно навчати основам хореографії, розкрити гармонію і красу танцю, виховати танцювальну культуру, естетичний смак, морально-етичні цінності.

У своїй практичній професійній діяльності хореографи довгий час опирались на теоретичні здобутки видатних балетмейстерів та хореографів радянської школи.

Таким чином, актуальність розробки методик, спрямованих на педагогічний аспект, для педагогічних вищих навчальних закладів, що готують педагогів-хореографів є очевидною.

В процесі професійної підготовки вчителя хореографії необхідним є баланс між державним стандартом підготовки педагога-хореографа та новітніми досягненнями в галузях педагогіки та психології мистецтва, який реалізується як гармонійне поєднання хореографічних якостей з розвинутими педагогічними навичками та вміннями, причому педагогічна складова особистості стане ведучою [2, с.16].

Безумовно, формування педагогічної майстерності у вищому педагогічному закладі передбачає глибоку психолого-педагогічну підготовку. Сучасні педагогічні дослідження з даної проблеми доводять, що основою формування майстерності педагога є: природний схильність до обраної професії та наявність до цього відповідних здібностей (Є.П.Рудницька); високий рівень педагогічних умінь, заснованих на педагогічних переконаннях (Т.А.Стефановська); процес педагогічної підготовки та педагогічної праці (Л.П.Пуховська); професійна компетентність і професійно значущі якості (І.А.Зязюн) [3, с.7].

Професійне становлення засобами хореографічних дисциплін також включає комплекс послідовної діяльності від отримання теоретичного знання до створення на його основі нових художньо-творчих проєктів [4, с.11] та, на наш погляд, може бути оптимізовано на основі:

- вивчення та використання у програмах хореографічних дисциплін досвіду вітчизняних і зарубіжних хореографічних шкіл та практики їх використання в умовах педагогічного ВНЗ;
- забезпечення можливостей застосування традиційних та інноваційних методик викладання хореографічних дисциплін;
- цілеспрямованого виявлення та використання в процесі навчання потенційних можливостей впливу кожного елементу педагогічного процесу на професійне становлення вчителя-хореографа;
- створення освітнього середовища, що позитивно впливає на навчально-виховний процес, та сприяє розвитку творчості студентів;
- спрямованість теоретичної підготовки студентів на формування педагогічної, хореографічної, музичної та естетичної культури, морально-етичне становлення, розвиток творчих здібностей, професійного мислення і професійної самосвідомості майбутніх вчителів хореографії;
- спрямованість змісту і методів хореографічної підготовки не тільки на опанування хореографічною майстерністю, а й на оволодіння методиками викладання хореографічних дисциплін для дітей;
- забезпечення бази для практичної педагогічної діяльності студентів;

У процесі хореографічної підготовки студенти освоюють історію хореографічного мистецтва, теорію і методику викладання танцю (класичного, народного, українського, історико-побутового, сучасного, бального), композицію постановки танцю і мистецтво хореографа, етнографію нашої країни, сценічне оформлення танцю, зразки народної, класичної та естрадної хореографії, основи режисури та майстерності актора.

Студенти проходять навчальну та виробничу практику в дитячих садках, школах, професійних та аматорських творчих колективах, приймають активну участь у концертній діяльності навчального закладу, міста, є учасниками багатьох хореографічних фестивалів, конкурсів України та зарубіжжя.

Цикл спеціальних хореографічних дисциплін в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії представлений наступними дисциплінами: теорія та методика класичного танцю, українського, народно-сценічного, історико-побутового, сучасного та бального, мистецтво балетмейстера, підготовка концертних номерів, методику роботи з дитячими колективами, тощо.

Одним з профілюючих дисциплін кафедри хореографії є класичний танець, який є фундаментом хореографічного мистецтва та унікальним засобом виховання танцівника. Основи класичного танцю, його термінологія і система підготовки танцюристів настільки універсальні, що з невеликими змінами використовуються в усіх інших стилях. В педагогічному закладі дисципліна має назву «Теорія та методика класичного танцю», що передбачає не тільки практичну частину предмету, яка спрямована на виконавську діяльність, а й теоретичну. Курс лекцій з «Теорії та методики класичного танцю» озброює майбутнього вчителя-хореографа знаннями традиційної класичної школи (термінологія, побудова уроку, правила виконання рухів та вправ) та новими підходами до викладання класичного танцю, методами та особливостями роботи з дітьми різного віку, а самостійна робота студентів передбачає не лише опрацювання вправ та комбінацій уроку, а написання повідомлень, рефератів, курсових робіт з тематики дисципліни. Таким чином, класичний танець як дисципліну адаптовано до вимог педагогічної освіти. Та, на жаль, на таку важливу, фундаментальну роботу в ХГПА виділено лише 2 год. (1 заняття) в тиждень, що є недостатнім для підготовки повноцінного фахівця.

Програма «Народно-сценічного» танцю знайомить студентів з характером, стилем і манерою танців різних народів. Народно-сценічний танець виник як симбіоз культури виконання класичного, народно-характерного танцю і самобутніх фольклорних джерел. Вивчення даної дисципліни допоможе випускнику нашої кафедри орієнтуватися в різноманітності жанрів і форм народного мистецтва. Протягом всього курсу вивчаються елементи російського, українського, молдавського, білоруського, угорського, іспанської, польської танців, італійського танцю «Тарантела» та інші. Велика увага приділяється роботі в парі і манерою виконання, характерною для досліджуваної національності.

Обов'язковою навчальною дисципліною на кафедрі хореографії є «Історико-побутовий танець». Цьому виду танцю призначено було зіграти велику культурно-історичну роль, ставши сполучною ланкою між народною танцем і професійною сценічною хореографією, закласти основу формування класичного танцю. Особливості вивчення даної дисципліни полягають у вивченні стильових особливостей побутових танців Середньовіччя, епохи Відродження, танцювальної культури XVI-XIX ст., Ознайомлення з найбільш типовими формами історико-побутового танцю, його елементами і манерою виконання. Головна мета курсу полягає в оволодінні студентами основними елементами танців, стилем і манерою виконання поклонів і реверансів, а також прикладами композиції танців XVI – XIX ст. Невід'ємною складовою частиною предмета є музичний супровід. На уроках історико-побутового танцю студенти повинні слухати музику минулих епох, представлену її кращими зразками, що безумовно розвиває музичну та естетичну культуру. Дисципліна також передбачає практичну та теоретичну частини, що є доцільним та відповідає вимогам сучасної педагогічної науки.

Принципи сучасного танцю, засновані на природній красі і органічності людського тіла, допомагають дізнатися більше про його можливості. Сучасний танець втілює єднання внутрішнього світу людини зі світом простору. Сучасні напрямки танцювального мистецтва викликають зацікавленість студентів, вони представлені різним стилями та формами, збагачують танцювальну лексику, вдосконалюють пластику та фізичну форму. Під час занять використовуються природні принципи руху, дихання, інерції, ваги, «вибудовування» тіла через напругу та розслаблення. Теоретична частина дисципліни «Сучасний танець» знайомить студентів з різноманітними хореографічними течіями, озброює знаннями з постановки хореографічних номерів, надає змогу відкрити для себе співзвучний власним уподобанням стиль, проявити свій творчий потенціал та педагогічний талант.

В професійному становленні не можливо применшити роль «Народного українського танцю», який знайомить з особливостями танцювальної лексики різних регіонів України. Саме ця дисципліна виховує національну самосвідомість, патріотизм майбутніх вчителів.

Феєрверк почуттів та емоцій «Бальний танець» – спроможний розкрити красу людського тіла, надати естетичну насолоду, подарити позитивний настрій. Він не тільки сприяє пластичному розвитку та навичкам партнерської співпраці, а є важливим засобом формування естетичної, хореографічної культури.

На кафедрі є теоретичні предмети, які безумовно стануть базою педагога хореографа в його професійній діяльності. Так, наприклад, на «Історії хореографічного мистецтва» студенти кафедри знайомляться з історією виникнення та розвитку балетного театру, вивчають принципи формування провідних шкіл класичного танцю, сучасні течії зарубіжної хореографії, творчість провідних майстрів танцю різних часів і народів. «Історія танцювального костюма», «Постановка концертних номерів», «Мистецтво балетмейстера», тощо – для студентів-хореографів невичерпне джерело натхнення та творчого пошуку.

Функціонуюча система підготовки хореографів-викладачів не завжди враховує особливості роботи з дитячими колективами в сучасних умовах, коли відбулися концептуальні зміни як у підході до формування хореографічних навичок (пріоритет духовно-творчих завдань), так і суспільних вимог до керівника дитячого колективу, який повинен поєднувати в собі високий професіоналізм фахівця-хореографа і педагога-вихователя, добре орієнтуватися в психології вихованців, володіти відповідними економічними знаннями та мистецтвом керівництва колективом [3, с.14].

Це положення підтверджує, проведене нами серед батьків дітей, що займаються в хореографічній студії при ансамблі «Козаки Поділля» анкетування з метою окреслити «портрет керівника-хореографа». Анкета складалась із двох питань:

1. «Свою дитину Ви віддали б у такий хореографічний колектив, де б: а) її навчили хореографічним умінням і навичкам, б) їй забезпечили всебічний розвиток засобами хореографічного мистецтва?»

2. «Які знання та якості керівника дитячого хореографічного колективу є, на Вашу думку, найважливішими?». Батькам було запропоновано пронумерувати наступні варіанти відповідей (від I до III) в порядку зростання їх значущості: педагогічна компетентність, високий рівень виконавської майстерності, організаторські здібності, досвід роботи з дитячим колективом, загальнолюдські цінності, творчий потенціал, балетмейстерський талант, особливості характеру та темпераменту, розуміння психології дитини, володіння методиками хореографічної роботи.

Аналіз анкет дозволив визначити портрет керівника-хореографа очима батьків його вихованців.

Результати відповідей на перше питання, звісно були передбачуваними – 82% респондентів віддали перевагу другому варіанту відповіді, тобто хотіли, щоб хореографічна студія забезпечила їх дітям всебічний розвиток засобами хореографічного мистецтва.

Ранжування відповідей на друге питання анкети в порядку зниження значущості свідчить, що 42% респондентів воліють бачити у керівника володіння методиками хореографічної роботи, педагогічну компетентність та розуміння психології дитини – саме цим варіантам відповіді вони надали I місце. На друге місце, 34% респондентів, винесли загальнолюдські цінності, високий рівень виконавської майстерності, організаторські здібності. На третьому місці, 24% респондентів виділили досвід роботи з дитячим колективом, творчий потенціал, балетмейстерський талант, особливості характеру та темпераменту.

Проведений аналіз показав, що сформованість педагогічних знань, умінь і навичок у позашкільній роботі з дітьми, на думку їх батьків, є визначальною.

Як підкреслює у дисертаційному дослідженні Т.В.Тарасенко, для досягнення якісної підготовки керівників дитячих хореографічних колективів необхідна збалансована система традиційних та інноваційних методів у роботі хореографічних факультетів вузів. Професійна готовність до художньо-творчої педагогічної діяльності студентів кафедри хореографії визначається розвинутою здатністю до створення педагогічних умов та загальної позитивної атмосфери, естетичного середовища у процесі художньо-творчої діяльності в хореографічному колективі [4, с.15].

У сучасних умовах основна танцювальна діяльність дітей нерідко обмежується хореографічними формами, де складений фахівцем танець передається виконавцю у вигляді готових па і визначених композиційних побудов. Одним з найважливіших принципів художньо-педагогічного процесу, що значно підвищує його ефективність, в дитячому хореографічному колективі є ігрова діяльність дітей (Л.С.Виготський, А.С.Макаренко). Систематичні, цілеспрямовані, змістовні ігри, які враховують стать і вік дитини сприяють розвитку його творчого

потенціалу, моральних якостей, створюють умови для гармонійного розвитку. В ігровому танці діяльність кожного учасника стає мистецтвом, дитина створює своє бачення світу, матеріалізує своє образне і художнє мислення.

Отже, здійснення професійної підготовки вчителя-хореографа на уроках з хореографії буде якісною та ефективною за наступних умов:

- створення такого освітнього середовища, де кожен студент, незалежно від його здібностей і обдарованості, буде активним його учасником, для можливості максимального розкриття його творчого потенціалу; де студент і викладач відчують себе партнерами та колегами;
- впровадження у викладання хореографічних дисциплін інноваційних та творчих методів роботи;
- ґрунтовна теоретична підготовка, що потребує від викладачів розробки лекційних курсів, заснованих на останніх здобутках педагогічної науки;
- проведення семінарів, майстер-класів, хореографічних конкурсів;
- використання як на практичних, так і теоретичних заняттях можливостей інформаційних технологій;
- урізноманітнення форм навчально-виховної роботи;
- залучення студентів старших курсів до практичної навчально-виховної діяльності: проведення фрагментів уроку, уроків на молодших курсах, пропонування власних методів у поясненні теоретичного матеріалу, створення хореографічних комбінацій та постановок, самостійна підготовка танцювальних номерів для участі у концертах, тощо.

Аналіз нормативно-правової бази освіти, наукової літератури та програмно-методичного забезпечення предметів освітньої галузі «Хореографія», дозволяє зробити висновок, що загальноосвітня школа, залишаючись центральною ланкою у формуванні та розвитку естетичної культури, виховання художньо-естетичного смаку, основ індивідуальної танцювальної культури і фізичної досконалості школярів та підлітків практично не використовує можливості хореографії. Навчання хореографії сьогодні відбувається в позашкільних закладах.

Ми погоджуємося з думкою Фокіної, що заняття хореографією мають позитивний вплив на формування таких якостей особистості дитини, які недостатньо розвиваються на інших уроках [5, с.16]. Танець гармонізує розвиток дитини, надаючи можливість для взаємовпливу і взаємозбагачення різних якостей особистості. Систематичні заняття хореографією позитивно впливають на стан соматичного здоров'я учнів, їх естетичний, фізичний, музично-ритмічний, емоційний розвиток, на духовне і моральне виховання. Інтеграція навчального матеріалу предмета «Хореографія» з предметами гуманітарного циклу, дозволяють гармонійно включити цей предмет в освітній простір школи. Тільки за таких умов на кафедрі хореографії педагогічного ВНЗ будуть приймаються абітурієнти, які володіють необхідними фізичними, музичними, виразними даними і професійними навичками (хореографічна пам'ять, вміння передати образно-емоційний характер музики у танці, виконавська діяльність, орієнтація у сценічному просторі, імпровізація, координація).

Висновки... Дійсно, сьогодні існує велика кількість хореографічних колективів. Але часто вони виступають у стилях і жанрах, що не відповідають їх можливостям; показують низький рівень виконавської майстерності; хореографічні номери з примітивною хореографічною лексикою та композиційною побудовою. Ось чому, суспільству потрібен професійний педагог-хореограф, здатний не тільки слідувати «модним тенденціям», а й використовувати у роботі з дітьми традиції, створені великими митцями ХХ століття А.Вагановою, Т.Устиновою, Т.С.Ткаченко, Н.Надежіною, П.Вірським, В.Курбет, та бути спроможним розвивати хореографічне мистецтво України.

Список використаних джерел і літератури:

1. Білаш П. М. Балетмейстерське мистецтво і становлення української сценічної хореографії у контексті розвитку європейської художньої культури 10-30-х років ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 / П. М. Білаш. – К., 2004. – 18 с.
2. Брусниціна А. М. Воспитание танцевальной культуры школьников в хореографических коллективах учреждений дополнительного образования детей: личностно-деятельностный подход : дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / А. Н. Брусниціна. – М., 2008. – 208 с.
3. Бурла О. А. Формування педагогічної майстерності керівника дитячого хореографічного об'єднання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.06 / О. А. Бурла. – К., 2004. – 20 с.
4. Тарасенко Т. В. Взаимосвязь традиционных и инновационных методов в профессиональной подготовке руководителей детских хореографических коллективов : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 / Т. В. Тарасенко. – Чимкент, 2006 – 146 с.
5. Фокина О. М. Хореография в общеобразовательной школе как способ гармоничного развития личности : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / О. М. Фокина. – Тюмень, 2002. – 20 с.

6. Фриз П. І. Хореографічна культура як чинник творчого розвитку особистості дитини : дис... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 / П. І. Фриз. – К., 2007. – 181 с.

Анотація

Е.Н.Ефимчук

Специфика профессиональной подготовки учителя хореографии в педагогическом вузе

В статье исследована специфика профессиональной подготовки учителя хореографии в педагогическом высшем учебном заведении. Рассматриваются основы профессионального роста будущих хореографов средствами спецдисциплин, а также необходимые условия, при которых осуществляется эффективная профессиональная подготовка учителя хореографии.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, средства хореографии, учитель хореографии.

Summary

О.М.Yefimchuk

Specific Nature of Professional Preparation of a Teacher of Choreography in Pedagogical Higher Educational Establishment

The specific nature of professional preparation of a teacher of choreography in pedagogical higher educational establishment is studied in the article. The article deals with the bases of professional forming of the future choreographers by means of special disciplines as well as necessary condition under which professional preparation of a teacher of choreography is done.

Key words: professional preparation, means of choreography, teacher of choreography.

Дата надходження статті: «4» вересня 2012 р.

УДК 378.633.848 :37.014.53

Н.ЖОРНЯК,
аспірант
(м.Тернопіль)

Специфіка туристської підготовки канадського корінного населення у провінції Британська Колумбія

У статті розглянуто специфіку туристської підготовки канадського корінного населення у провінції Британська Колумбія, подано характеристику туристської діяльності корінного населення, дано визначення самому поняттю «корінні народи». Детально вивчено основні напрямки та розроблені відносно них положення для забезпечення корінних жителів вищою туристською освітою. Особливу увагу приділено аналізу дипломної навчальної програми за напрямом спеціалізації «Туристична діяльність корінного населення»

Ключові слова: туристична діяльність, туристська підготовка, корінні народи, туристична діяльність корінного населення, спільнота, старійшини, некорінні педагоги.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Галузь туризму стрімко розвивається, тому виникає потреба у високо компетентних спеціалістах, які повинні забезпечити відповідне теоретичне та практичне підґрунтя для розвитку цієї сфери діяльності. Дедалі очевиднішим стає той факт, що професійно, отже й ефективно, займатися туризмом без фахової освіти складно, а у сфері обслуговування споживачів туристських послуг просто неможливо. У зв'язку з цим змінюється характер професійної діяльності, її структура, зміст, принципи, технічна база та організаційні форми і, як результат, умови й вимоги до підготовки спеціалістів сфери туризму.

Входження в світовий освітній простір вимагає від України здійснення модернізації освітньої діяльності, що неможливе без врахування міжнародного досвіду, в тому числі канадського досвіду професійного навчання працівників.

Аналіз досліджень і публікацій... Проблеми теорії фундаментальної туристичної науки та професійної освіти у туристичній галузі досліджували В.Федорченко, Л.Кнодель, З.Зязюн, А.Конох, М.Галицька, Н.Фоменко, Я.Олійник, А.Карамашева, С.А.Красна, О.М.Кузьмін, Л.Ортон, Г.Роусон та ін.

Формулювання цілей статті... Метою статті є проаналізувати сутність та особливості канадської туристської професійної підготовки корінного населення для подальшого використання зарубіжного досвіду.

Виклад основного матеріалу... Канада – культурно різноманітна країна, народ якої надає велике значення освіті. Знання, отримані в університетах і коледжах, значною мірою сприяють створенню робочої сили, здатної досягти успіху і адаптуватися до змін.